

WERK MAKEN VAN MAATWERK IN LEREN

Projectidee om de belemmeringen rondom leren via eigen leerroutes in het Primair Onderwijs te adresseren

Martin de Goffau, B&T en Anouk Mulder, De Argumentenfabriek

Waarom dit voorstel voor een project?

Leren via eigen leerroutes is een goed idee....

Sinds ongeveer tien jaar wordt er op sommige scholen in het primair onderwijs gegeven via eigen leerroutes, wat een radicaal andere manier van onderwijs bieden is dan het reguliere onderwijs. Regulier onderwijs is voornamelijk klassikaal onderwijs dat kinderen ontwikkelt door ze in een (min of meer) gelijk tempo groepsgewijs door de lesstof heen te leiden, waarbij wordt uitgegaan van een 'gemiddeld' kind.

Bij onderwijs op basis van eigen leerroutes op basis van eigenschappen van het individuele kind wordt dichter aangesloten bij de situatie (capaciteiten, leerstijlen, interesses) van individuele kinderen. Door uit te gaan van het individu en niet van een gemiddelde is dit een effectieve manier van onderwijs.

De maatwerk-aanpak zorgt ook dat kinderen minder snel 'buiten de boot' vallen, er is immers niet één boot voor alle kinderen maar een hele vloot van eenpersoonsbootjes. Dit is bijvoorbeeld in het kader van Passend Onderwijs – waar de ambitie is kinderen zoveel mogelijk binnen regulier onderwijs te houden – een groot goed.

Andere voordelen van leren via individuele leerroutes komen voort uit de manier van leren: kinderen oefenen hun zelfstandigheid (omdat ze veel zelf moeten doen), ze leren reflecteren (omdat ze moeten kunnen aangeven waar ze wel en niet goed in zijn), ze oefenen zelfkennis én zelfacceptatie (omdat ze erachter komen dat ze sommigen dingen niet goed kunnen), ze leren onderzoeken, analyseren en communiceren. Dit zijn 21e -eeuwse vaardigheden waar een kind een heel leven wat aan kan hebben.

Kortom, leren via individuele, gepersonaliseerde leerroutes is een mooi concept met enorme potentie.

... maar is toch niet volop omarmd in het onderwijs.

Toch zien we deze vorm van leren in het PO (en ook in VO maar dat laten we nu buiten beschouwing) nog maar mondjesmaat doordringen. Gevraagd naar redenen waarom ze er niet toe overgaan geven PO-bestuurders drie hoofdoorzaken aan:

1. Gebrek aan (toegang tot) digitale content die nodig is om leren via individuele leerroutes mogelijk te maken. Dit gaat zowel om methodes als om lesstof.
2. Medewerkers die zijn opgeleid in regulier onderwijs zijn niet (voldoende) in staat en/of gemotiveerd om over te stappen naar leren via individuele leerroutes.
3. Er bestaat weerstand tegen deze vorm van leren bij medewerkers en ouders.

Waarom lukt het sommigen dan wel?

Hoewel het dus niet op grote schaal is doorgebroken zijn er wel scholen die ermee werken. Zoals Sterrenscholen, de Kunskapskolanscholen, en 'losse' scholen zoals Laterna Magica (Amsterdam) De Wittering (Rosmalen), De Verwondering (Nijmegen), Spinoza20first (Amsterdam), Mondomijn (Helmond) en Het Talent (Lent). Om te zien hoe het daar in praktijk toegaat en wat het voor leerlingen oplevert zie bijvoorbeeld www.mondomijn.nl Hoe gaan deze scholen om met de hierboven aangegeven belemmeringen? Zijn daar lessen uit te trekken voor andere scholen?

Dit vinden wij belangrijke vragen en wij denken dat de antwoorden hierop van belang zijn voor alle basisscholen die mogelijk willen gaan werken met leren via individuele leerroutes.

Hoe kunnen we schoolbesturen hulp bieden?

Omdat wij van mening zijn dat het zonde is dat individuele leerroutes niet op grote schaal wordt toegepast, onderzoeken wij de mogelijkheid voor een project om iets te doen met de belangrijkste belemmeringen die scholen nu ervaren.

Wij willen dit doen door een denktank van deskundigen samen te stellen die gezamenlijk twee dingen gaat doen:

1. de belangrijkste belemmeringen inventariseren; zijn dit inderdaad de drie die hierboven worden genoemd of zijn er meer of andere belemmeringen?
2. de oplossingen of oplossingsrichtingen voor de belangrijkste belemmeringen uitdenken.

Op die manier kunnen we iets (zoals een boekje) maken dat bestuurders in het PO kan helpen om de belemmeringen te adresseren zodat er (meer) met individuele leerroutes kunnen werken.

Wie zoeken we voor deelname aan de denktank?

Wij zoeken (als opstarters) partijen die zich willen aansluiten bij een 'coalitie van initiatiefnemers' die gezamenlijk de verantwoordelijkheid willen nemen voor

- het bijeenbrengen van een denktank,
- het functioneren van deze denktank,
- het komen tot een goed product,
- het verspreiden hiervan onder schoolbestuurders (en mogelijk andere partijen).

Hierom zoeken we partijen die het belang van dit project ondersteunen en die bereid zijn erin te investeren in middelen (financiële bijdrage) en expertise (deskundige in denktank afvaardigen).

Hoe werkt een denktank?

Een denktank komt een aantal keren bij elkaar om in denksessies een serie vragen te beantwoorden. Dit zijn vragen waarvan de denktank vindt dat ze relevant zijn. De Argumentenfabriek begeleidt de denksessies en zorgt ervoor dat zowel de individuele als de collectieve denkkraft van de groep benut wordt. Ook zorgt De Argumentenfabriek voor de verslaglegging van de uitkomsten.

Wanneer is de verkennende bijeenkomst?

Op donderdag 14 maart 2019 (van 13:00 – 16:00) organiseren we bij De Argumentenfabriek in Amsterdam een verkennende bijeenkomst. Hier gaan we met de partijen die geïnteresseerd en in staat zijn om mee te doen:

- 1) Nader kennis maken en uitwisselen hoe ieder tegen het thema aankijkt;
- 2) Inventariseren wat de belangrijkste vragen zijn om in dit project met elkaar te beantwoorden;
- 3) Bekijken wie daadwerkelijk tot de denktank wil gaan toetreden.

Wat is de planning?

Wij willen vanaf april 2019 zes tot acht keer met de denktank bijeenkomen in wekelijkse denksessies van drie uur. Het eindproduct presenteren we dan voor de zomervakantie.

Wie zijn de opstarters?

Martin de Goffau is directeur van QFeedback, het onderdeel van onderwijsadviesbureau B&T dat digitaal instrumentarium ontwikkelt om scholen te ondersteunen bij hun kwaliteitsverbetering. Hij is bereikbaar via martin.de.goffau@vbent.org en 06 3056 8022.

Anouk Mulder is Chef Onderwijs bij De Argumentenfabriek, het denkbedrijf dat organisaties helpt om op gestructureerde wijze hun eigen complexe vraagstukken op te lossen. Zij is bereikbaar via anouk@argumentenfabriek.nl en 06 4114 9503.